

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی بابل

Lab Book

فیزیولوژی اعصاب و حواس ویژه

ویژه دانشجویان پزشکی عمومی

تهیه کننده: دکتر مریم قاسمی کاسمان و دکتر رایبه کلجویان

دکتری فیزیولوژی، استادیار گروه فیزیولوژی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی بابل

با همکاری گروه آموزشی فیزیولوژی و دفتر توسعه آموزش پزشکی دانشکده پزشکی

مشخصات دانشجو

شماره دانشجویی:

سال ورودی:

نام و نام خانوادگی:

نیمسال تحصیلی:

شناسنامه درس/عنوان دوره: فیزیولوژی اعصاب و حواس ویژه (آزمایشات نورولوژیک در انسان) **تعداد واحد:** ۱۲. واحد

نام مسئول واحد درسی: دکتر مریم قاسمی کاسمان و دکتر راویه گلچوبیان

گروه هدف: دانشجویان پزشکی مقطع علوم پایه

مکان برگزاری: دانشکده پزشکی، آزمایشگاه فیزیولوژی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۴	مقدمه
۴	اهداف
۵	روش کار و مقررات تکمیل Lab Book
۵	برنامه و مقررات کلی آزمایشگاه فیزیولوژی
۶	اهداف کلی آموزشی
۶	اهداف ویژه آموزشی
۷	توانمندی های مورد انتظار
۸	برنامه کلی
۹	جدول ارزشیابی مهارت های عملی - بررسی رفلکس های تاندونی عمقی (فرم شماره ۱)
۹	جدول ارزشیابی مهارت های عملی - بررسی علائم اختلال مخچه (فرم شماره ۲)
۱۰	جدول ارزشیابی مهارت های عملی - بررسی اعصاب مغزی (فرم شماره ۳)
۱۱	پرسشنامه ارزشیابی رفتار حرفه ای دانشجو در گروه فیزیولوژی
۱۲	ارزشیابی نهایی فراگیران

مقدمه:

آزمایشگاه مهارت‌های معاینات فیزیکی گروه فیزیولوژی محیطی آموزشی است که در آن با استفاده از امکانات موجود تحت نظارت کارشناس آزمایشگاه، با مهارت‌های بالینی آشنا می‌شوید، به تمرین و کسب تجربه در رابطه با این مهارت‌ها می‌پردازید و با دریافت بازخورد فوری ایرادات کار خود را مرتفع می‌سازید.

دانشجوی عزیز: دفترچه یادداشت فعالیت‌های آزمایشگاه (**Lab Book**) جهت ثبت فعالیت‌های مستمر شما در طول دوره آزمایشات نورولوژیک در انسان در اختیار شما قرار گرفته است. تجزیه و تحلیل این اطلاعات توسط استاد، راهنمای ارزنده‌ای برای پی‌بردن به کاستی‌های آموزشی و رفع نواقص آن فراهم خواهد کرد.

اهداف:

مهارت انجام معاینات نورولوژیک به منظور آشنایی شما دانشجویان با عملکرد بخش‌های مختلف سیستم اعصاب مرکزی در آزمایشگاه فیزیولوژی به موازات تدریس درس فیزیولوژی اعصاب و حواس ویژه انجام می‌شود تا سلامت اعصاب حسی، حرکتی، نخاع و اعصاب مغزی را مورد ارزیابی قرار دهید.

اهداف اصلی مهارت‌آموزی در آزمایشگاه نورولوژیک عبارتند از:

- ✓ کسب مهارت‌های معاینه طبیعی
- ✓ مهارت‌های کار گروهی
- ✓ جستجو و دستیابی به شواهد
- ✓ ارزیابی نقادانه شواهد
- ✓ مهارت‌های یادگیری
- ✓ ثبت دقیق تجارب عملی و مستندسازی
- ✓ پی‌بردن به نقاط قوت و ضعف آموزش دانشجویان در حیطه مهارتی-حرکتی
- ✓ کمک به ارزیابی میزان اثر بخشی آموزش‌های مهارتی در معاینات نورولوژیک

روش کار و مقررات مربوط به تکمیل Lab Book:

- در شروع هر دوره آموزشی این مجموعه در طی یک جلسه توجیهی توسط استاد واحد آموزشی در اختیار شما قرار می گیرد.
- تکمیل Lab Book از ابتدای دوره آموزشی آغاز می گردد. برای کاهش موارد خطا در ثبت اطلاعات توصیه می شود که دفترچه گزارش آزمایشگاه را همواره به همراه داشته باشید.
- تجربیات شما دانشجویان در آزمایشگاه مهارت های گروه فیزیولوژی بر اساس دفترچه، باید ثبت شود و به امضاء استاد مربوطه، در جداول مندرج در Lab Book برسد.
- نگهداری این دفترچه تا پایان دوره مربوطه الزامی است و شما موظف هستید Lab Book خود را در پایان دوره برای محاسبه نمره نهایی به استاد تحویل دهید.
- چنانچه دفترچه خود را ارائه ندهید، امتیاز مربوطه را کسب نخواهید کرد و حق اعتراض از شما سلب خواهد شد.

برنامه و مقررات کلی آزمایشگاه فیزیولوژی

- بر اساس برنامه گروه مربوطه سر ساعت در آزمایشگاه حضور داشته باشید.
- پوشیدن روپوش سفید الزامی می باشد.
- هر گونه غیبت در دوره آموزشی مجاز نمی باشد.
- دانشجو با بررسی سلامت سیستم اعصاب مرکزی در کلاس Prelab آشنا می شود و ۳ جلسه ۱ ساعته در آزمایشگاه در نیمسال تحصیلی سلامت سیستم را مورد بررسی قرار می دهد.
- در تمام ساعات زیر نظر کارشناس آزمایشگاه عمل نمایید.
- در نگهداری وسایل آزمایشگاه نهایت دقت را داشته باشید و وسایلی که به امانت در اختیار می گیرید، سالم تحویل دهید.
- خوردن و آشامیدن در آزمایشگاه ممنوع می باشد.
- انضباط و رعایت اخلاق حرفه ای از اهم قوانین بخش می باشد.

اهداف کلی آموزشی فراگیران:

- ✓ شما دانشجویان در آزمایشگاه مهارت‌های معاینات فیزیکی گروه فیزیولوژی از روش‌های آموزشی مانند یادگیری در گروه کوچک و ایفای نقش بهره می‌گیرید.
- ✓ فیلم آموزشی مهارت معاینه فیزیکی نخاع، مخچه و اعصاب مغزی از قبل در اختیار شما قرار می‌گیرد.
- ✓ مراحل انجام مهارت توسط استاد در کلاس Prelab آموزش داده می‌شود و حفظ پوزیشن صحیح در انجام معاینات مورد تأکید قرار می‌گیرد. پیش مطالعه مطالب درسی مرتبط ضروری است.
- ✓ شیوه انجام مهارت های روانی-حرکتی توسط شما تحت نظارت کارشناس آزمایشگاه قرار می‌گیرد و بازخورد اصلاحی و سازنده به عملکرد شما داده می‌شود.
- ✓ تمامی مراحل انجام پروسیجر بر بیمارنا در محیط آزمایشگاه انجام می‌شود تا تسلط شما دانشجویان بر مهارت مورد نظر افزایش یابد.
- ✓ به منظور ترویج یادگیری خودمحور، دسترسی شما به تجهیزات آزمایشگاه فیزیولوژی با تعیین وقت قبلی امکان پذیر می‌باشد.
- ✓ در روز آزمون عملی در قالب دو گروه A و B وارد اتاق قرنطینه می‌شوید. موبایل را خاموش کرده و تحویل می‌دهید.
- ✓ تعداد ایستگاه های آزمون ۴ ایستگاه و مدت پاسخدهی هر کدام ۵ دقیقه می‌باشد. با به صدا درآمدن زنگ وارد ایستگاه بعدی می‌شوید. نکات درس تئوری در آزمون گنجانده شده است.

اهداف ویژه آموزشی فراگیران :

- ۱- بررسی اعمال اعصاب مغزی (Cranial Nerve Function)
 - اعصاب مغزی شماره II و III
 - اعصاب مغزی شماره V و VII
 - عصب شماره VIII مغزی (Vestibulo- Cochlear)
 - اعصاب IX و X (رفلکس گاغ Gag یا حلقی Pharyngeal Reflex)
- ۲- درک حس ها (Sensations)
- ۳- بررسی رفلکس های تاندونی یا کششی (Stretch Reflexes= Tendon R.)
- ۴- آزمایشات نورولوژیک رفلکس های سطحی (Superficial Reflexes)
- ۵- بررسی سلامت سیستم مخچه ای Cerebellar

***توانمندی های عملی معاینات فیزیکی که باید در آزمایشگاه فیزیولوژی کسب نموده و**

قادر به انجام آن باشید. گزارش آن در فرم شماره ۳-۱ ثبت گردد:

۱. بررسی رفلکس های تاندونی یا کششی (Stretch Reflexes= Tendon R.)

- رفلکس جهش زانو (Knee jerk)
- رفلکس قوزک پا یا آشیل (Achilles Reflex)
- رفلکس آرواره پائینی (Jaw Reflex)
- رفلکس عضله سه سر (Triceps Reflex)
- رفلکس عضله دو سر (Biceps Reflex)
- رفلکس براکیورادیال (Brachioradial Reflex)

۲. آزمایشات نورولوژیک رفلکس های سطحی (Superficial Reflexes)

- رفلکس کف پا (Plantar Reflex)
- علامت بابینسکی (Babinskis Sign)

۳. درک حس ها (Sensations)

- حس تماس سبک (Light Touch)
- تشخیص و تمایز دو نقطه از یکدیگر (Two – point Discrimination)
- Graphesthesia
- تشخیص فضایی اشیاء Sterognosis

۴. بررسی سلامت سیستم منچه ای Cerebellar

- Scanning speech
- Nystagmus
- Finger to nose & finger to finger test (Dysmetria)
- Rapid alternating movements (Dysdiadochokinesia)
- Rebound phenomenon (of Stewart & Holmes)
- Heel to shin test
- Hypotonia
- Gait
- THE ROMBERG TEST

۵. بررسی اعمال اعصاب مغزی (Cranial Nerve Function)

- اعصاب مغزی شماره II و III

- رفلکسهای نوری مربوط به مردمک (The Light Reflexes of Pupil)
- رفلکس تطابقی در مردمک چشم (The Accommodation Reflex of the Pupill)
- رفلکس مژگانی - نخاعی (Pupillary Skin Reflex= Ciliospinal Reflex)

- اعصاب مغزی شماره V و VII

- رفلکس های قرنیه ای ملتحمه ای (Corneal and Conjunctival Reflexes)
- عصب شماره VIII مغزی (Vestibulo- Cochlear)
 - تست رینه (Rinne Test)
 - تست وبر (Weber's Test)
- اعصاب IX و X (رفلکس گآگ Gag یا حلقی Pharyngeal Reflex)
- اعصاب XI و XII

برنامه کلی فراگیران

موضوع	جلسه
بررسی سلامت رفلکس های تاندونی عمقی و درک حس ها (Sensations)	اول
بررسی سلامت سیستم مخچه ای Cerebellar، سیستم حرکتی	دوم
بررسی اعمال اعصاب مغزی (Cranial Nerve Function)	سوم

نحوه ی ارزشیابی: در محاسبه نمره پایان بخش موارد ذیل در نظر گرفته می شود.

۱- نمره LAB Book (۲ نمره)

۲- چک لیست ارزیابی اخلاق حرفه ای (۱ نمره)

۳- نمره آزمون OSCE پایان دوره (۷ نمره)

منابع اصلی درس:

معاینات بالینی و روش گرفتن شرح حال باربارایتز، مترجمین: دکتر مهران ستوده نیا، دکتر ریزان محمدی، نگار حسن زاده، زیر نظر دکتر ناصر ابراهیمی دریانی سال انتشار: ۱۳۹۳، فصل ۱۷

فرم شماره ۱: جدول ارزشیابی مهارت های عملی-بررسی رفلکس های تاندونی عمقی

امضاء استاد	کیفیت انجام مهارت				رفلکس مورد بررسی / تاریخ انجام	رتبه
	(۱) ضعیف	(۲) متوسط	(۳) خوب	(۴) عالی		
						۱
						۲
						۳
						۴
						۵
						۶

فرم شماره ۲: جدول ارزشیابی مهارت های عملی- بررسی علائم ضایعه مخچه

امضاء استاد	کیفیت انجام مهارت				علائم اختلال مخچه ای / تاریخ انجام	رتبه
	(۱) ضعیف	(۲) متوسط	(۳) خوب	(۴) عالی		
						۱
						۲
						۳
						۴
						۵

فرم شماره ۳: جدول ارزشیابی مهارت های عملی - اعصاب مغزی

امضاء استاد	کیفیت انجام مهارت				اعصاب مغزی / تاریخ انجام	ردیف
	(۱) دقیق	(۲) متوسطه	(۳) خوب	(۴) عالی		
						۱
						۲
						۳
						۴
						۵
						۶
						۷
						۸
						۹
						۱۰
						۱۱
						۱۲

پرسشنامه ارزشیابی اخلاق حرفه ای گروه آموزشی:

گروه آموزشی:

نام و نام خانوادگی دانشجو:

رتبه	گویه ها	ضعیف (۱)	متوسط (۲)	خوب (۳)	بسیار خوب (۴)	عالی (۵)
۱	به موقع در آزمایشگاه حاضر می شود.					
۲	اصول ایمنی را رعایت می کند.					
۳	با اساتید و سایر فراگیران محترمانه برخورد می کند.					
۴	وظایف محوله را به درستی انجام می دهد.					
۵	در صورت نیاز، به فراگیران دیگر کمک می کند.					
۶	خطاهای خود را می پذیرد.					
۷	در نگهداری تجهیزات آزمایشگاهی دقت و توجه کافی دارد.					
۸	با پرسش از اساتید سعی می کند کمبودهای دانشی و مهارتی خود را برطرف سازد					
۹	در تمام امور به شرافت، درستکاری و حفظ شئونات پزشکی پای بند میباشد.					
۱۰	پوشش و ظاهر متناسب با محیط درمان و مراقبت دارد.					

امضای ارزیابی شونده

نام و نام خانوادگی مسئول آزمایشگاه/مهر و امضاء

ارزشیابی نهایی آزمایشگاه معاینات نورولوژیک

نام و نام خانوادگی دانشجو:

*نمره دانشجو شامل موارد زیر می باشد:

ردیف	موضوع	سقف نمره	نمره کسب شده
۱	نمره Lab Book		
۲	چک لیست ارزیابی اخلاق حرفه ای		
۳	نمره آزمون OSCE پایان دوره		
۴	نمره نهایی	۱۰	

امضاء استاد

امضاء مدیر گروه